

พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒
๔ ม.ค. ๕๓ ๔ ม.ค. ๕๓
๑๔.๑๒.๕ ๑๕.๑๐.๕

ที่ นร ๑๑๑๔/ ๒๕๕๓

สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๙๖๒ ถนนกรุงเกษม กทม. ๑๐๑๐๐

๓๐ กันยายน ๒๕๕๓

เรื่อง ร่างแผนปฏิบัติการพัฒนาสหพันธ์พื้นที่สูง ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๓-๒๕๕๗)

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/๑๗๗๓๙

ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาสหพันธ์พื้นที่สูงภาคเหนือ
(แผนปฏิบัติการพัฒนาสหพันธ์พื้นที่สูงภาคเหนือ ระยะ ๕ ปี พ.ศ. ๒๕๕๓-๒๕๕๗)

ตามหนังสือที่อ้างถึงสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรีได้ส่งเรื่องผลการศึกษาวิจัยและแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมการปลูกกาแฟเป็นพืชเศรษฐกิจบนพื้นที่สูง (๒๕๕๒-๒๕๕๖) มาให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อทราบมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๒ ที่เห็นชอบตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอ สำนักงานฯ ขอสรุปความเป็นมาและสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. ความเป็นมา

๑.๑ คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๔ มอบให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทารื้อกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ มูลนิธิโครงการหลวง สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) กรมวิชาการเกษตร และมหาวิทยาลัยแม่โจ้ เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการปลูกกาแฟเป็นพืชเศรษฐกิจของเกษตรกรบนพื้นที่สูง

๑.๒ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีโดยสนับสนุนงบประมาณในการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการปลูกกาแฟเป็นพืชเศรษฐกิจบนพื้นที่สูงแก่มูลนิธิโครงการหลวง สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) มหาวิทยาลัยแม่โจ้ องค์การสวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ และศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์เชียงใหม่ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๔ ถึงปัจจุบัน เพื่อทำการศึกษาคัดเลือกพันธุ์กาแฟที่มีสารเสพติดต่ำ มีการเจริญเติบโตดี และหาแนวทางการผลิต การเพิ่มผลผลิต การแปรรูปเส้นใย การตลาด รวมทั้งกำหนดยุทธศาสตร์การส่งเสริมการปลูกกาแฟเป็นพืชเศรษฐกิจบนพื้นที่สูง

๑.๓ คณะรัฐมนตรีมีมติ เมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๒ รับทราบและเห็นชอบยุทธศาสตร์การส่งเสริมการปลูกกาแฟเป็นพืชเศรษฐกิจบนพื้นที่สูง ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๕๖) ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอ โดยมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข มูลนิธิโครงการหลวง สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) สำนักงาน

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริมการปลูกเฮมพ์เป็นพืชเศรษฐกิจบนพื้นที่สูง และดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อเป็นกลไกสนับสนุนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย

๒. สรุปแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมการปลูกเฮมพ์ให้เป็นพืชเศรษฐกิจบนพื้นที่สูง ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๕๖) ที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๒ มีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

๒.๑ วิสัยทัศน์ “มุ่งพัฒนาเฮมพ์เชิงเศรษฐกิจเพื่อสนับสนุนการสร้างมูลค่า สร้างงานสร้างรายได้ให้เกษตรกรบนพื้นที่สูงสามารถปลูกเฮมพ์ได้อย่างถูกต้องภายใต้ระบบการควบคุมที่เหมาะสม”

๒.๒ พันธกิจ

๒.๒.๑ พัฒนาสายพันธุ์เฮมพ์ให้มีปริมาณสารเสพติด (THC) ต่ำ และมีคุณภาพเส้นใยที่ดีเพื่อให้เกษตรกรบนพื้นที่สูง มีสายพันธุ์ที่สามารถใช้ปลูกได้ โดยมีผลผลิตที่ดีภายใต้ระบบการควบคุม

๒.๒.๒ ศึกษากระบวนการบริหารจัดการในการดูแล กำกับ และควบคุมการปลูกเฮมพ์ เพื่อควบคุมการปลูกและครอบครองเฮมพ์ โดยมีระบบการบริหารจัดการที่สามารถให้เกษตรกรปลูกได้ภายใต้ระบบการควบคุม และไม่มีการนำพืชเสพติดมาปลูกแทรก เป็นต้น

๒.๒.๓ ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการปลูกเฮมพ์ภายใต้ระบบการควบคุม เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติสำหรับการส่งเสริมเกษตรกรบนพื้นที่สูงให้มีการปลูกเฮมพ์ได้ภายใต้ระบบการควบคุม

๒.๓ วัตถุประสงค์

๒.๓.๑ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาพันธุ์ การปฏิบัติรักษาและการแปรรูปเฮมพ์ ตลอดจนการพัฒนาผลิตภัณฑ์เฮมพ์และการตลาด

๒.๓.๒ เพื่อส่งเสริมการผลิตและรับรองเมล็ดพันธุ์เฮมพ์ที่มีปริมาณสารเสพติดต่ำ

๒.๓.๓ เพื่อส่งเสริมการปลูก การแปรรูป และการพัฒนาผลิตภัณฑ์เฮมพ์ สำหรับการใช้ประโยชน์ในครัวเรือนและเป็นรายได้เสริม

๒.๓.๔ เพื่อส่งเสริมระบบการควบคุมการปลูกและแปรรูปเฮมพ์โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๔ ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการปลูกเฮมพ์ให้เป็นพืชเศรษฐกิจบนพื้นที่สูง ประกอบด้วย ๔ ยุทธศาสตร์ ดังนี้ (๑) ยุทธศาสตร์การศึกษาค้นคว้าและพัฒนาเทคโนโลยี มุ่งพัฒนาสายพันธุ์เฮมพ์ที่มีสารเสพติด (THC) ต่ำ พัฒนาเกษตรกรให้มีองค์ความรู้เกี่ยวกับเพาะปลูกอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมธรรมชาติของไทย รวมทั้งมีวิธีการด้านการแปรรูปพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองต่อตลาด (๒) ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการปลูกและการสร้างมูลค่าเพิ่ม มุ่งเน้นให้เกิดการส่งเสริมการปลูกและพัฒนาการผลิต การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเฮมพ์เพื่อสร้างมูลค่า ทั้งจากเส้นใย เมล็ด และส่วนอื่น ๆ โดยมีลักษณะและคุณภาพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ (๓) ยุทธศาสตร์การสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ มุ่งเน้นให้มีการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อเป็นการเสริมสร้างศักยภาพและต่อยอดการพัฒนาเฮมพ์ของไทย และ (๔) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ เพื่อให้การขับเคลื่อนการพัฒนาเฮมพ์ในระยะต่อไป รวมถึงการกำกับดูแล การส่งเสริมการปลูก การพิจารณาปรับปรุงข้อกฎหมายและกฎระเบียบต่าง ๆ

๓. การดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรี

มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๒ เห็นชอบแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมการปลูกเหมาฟเป็นพืชเศรษฐกิจบนพื้นที่สูง ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๕๖ และกลไกการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ และมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนปฏิบัติการการส่งเสริมการปลูกเหมาฟเป็นพืชเศรษฐกิจบนพื้นที่สูง ซึ่งในส่วน ofสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้มอบหมายสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) เป็นที่ปรึกษาโครงการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาเหมาฟบนพื้นที่สูง ในช่วงเดือนสิงหาคม ๒๕๕๒-มิถุนายน ๒๕๕๓ โดยมีผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมเป็นคณะกรรมการกำกับการศึกษาโครงการฯ ได้แก่ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และกรมการพัฒนาชุมชน เพื่อการจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาเหมาฟบนพื้นที่สูง ระยะ ๕ ปี รองรับแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมการปลูกเหมาฟเป็นพืชเศรษฐกิจบนพื้นที่สูง ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๕๖ ที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบไว้แล้ว เมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๒

๔. สำระสำคัญร่างแผนปฏิบัติการพัฒนาเหมาฟบนพื้นที่สูง ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๓-๒๕๕๗)

๔.๑ วัตถุประสงค์

๔.๑.๑ เพื่อให้แนวทางการวิจัยและพัฒนาเหมาฟบนพื้นที่สูงภายใต้แผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมการปลูกเหมาฟเป็นพืชเศรษฐกิจบนพื้นที่สูง ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๕๖) และนำไปสู่การพัฒนาเหมาฟที่เป็นรูปธรรม

๔.๑.๒ เพื่อสร้างความเชื่อมโยงของการดำเนินงานพัฒนาเหมาฟบนพื้นที่สูง โดยการบูรณาการแผนงาน โครงการ กิจกรรม และงบประมาณ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับสภาพภูมิสังคมของชุมชนบนพื้นที่สูง

๔.๑.๓ เพื่อให้มีกลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาเหมาฟที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่สูง

๔.๒ แผนงานและโครงการภายใต้แผนปฏิบัติการ

เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาเหมาฟบนพื้นที่สูงอย่างเป็นรูปธรรม ตามแนวพระราชเสาวนีย์ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาเหมาฟบนพื้นที่สูง ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๕๖) ที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๒ ซึ่งมีข้อเสนอทั้งสิ้น ๙ แผนงาน ๒๓ โครงการ แบ่งเป็น ยุทธศาสตร์ที่ ๑ มี ๔ แผนงาน ๑๒ โครงการ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ มี ๒ แผนงาน ๕ โครงการ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ มี ๑ แผนงาน ๑ โครงการ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ มี ๒ แผนงาน ๕ โครงการ รวมวงเงินงบประมาณ ๗๒,๓๕๐,๐๐๐ บาท ซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละยุทธศาสตร์ สรุปได้ ดังนี้

๔.๒.๑ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การศึกษาวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี โดยให้ความสำคัญกับการปรับปรุงพันธุ์ การศึกษาเขตกรรม และการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว ซึ่งประกอบด้วย ๔ แผนงาน ๑๒ โครงการ วงเงิน ๓๔,๒๕๐,๐๐๐ บาท โดยมีมูลนิธิโครงการหลวง สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง

(องค์การมหาชน) และกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก โดยสามารถแยกตามแผนงานและกิจกรรมได้ ดังนี้

(๑) แผนงานที่ ๑ การปรับปรุงพันธุ์และผลิตเมล็ดพันธุ์ มี ๔ โครงการ โดยเน้นการพัฒนาพันธุ์เฮมพ์ที่มีปริมาณสาร THC ต่ำกว่า ๐.๕ % มีผลผลิตเส้นใย หรือปริมาณเมล็ดสูง และมีคุณภาพดี เพื่อนำไปสู่การรับรองเป็นพันธุ์เฮมพ์ที่ดีและเหมาะสมสำหรับใช้ในการส่งเสริมเกษตรกร และวิจัยวิธีการรักษาพันธุ์ และการขยายพันธุ์เฮมพ์เพื่อการส่งเสริมรวมทั้ง การพัฒนาเครื่องมือเพื่อทดสอบสาร THC ในไร่ นา รวมทั้งกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบในการรับรองพันธุ์ และผลิตเมล็ดพันธุ์ของสายพันธุ์เฮมพ์ที่มีปริมาณสาร THC ต่ำ สำหรับการส่งเสริมแก่เกษตรกร

(๒) แผนงานที่ ๒ การวิจัยและศึกษาวิธีการเขตกรรมเพื่อเพิ่มผลผลิตเฮมพ์ มี ๒ โครงการ โดยเน้นการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับเฮมพ์และการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณสาร THC และระดับความสูงของพื้นที่ที่แตกต่างกัน และการศึกษาวิธีการปลูกและการใช้ปัจจัยในการผลิตเพื่อเพิ่มผลผลิตและคุณภาพของเฮมพ์ในสภาพแวดล้อมต่างๆ รวมทั้งการศึกษาวิจัยเชิงสาธิตแบบมีส่วนร่วม โดยเป็นการวิจัยร่วมกับเกษตรกรในแหล่งผลิต เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาร่วมกันทั้งนักวิจัยและผู้ปลูก

(๓) แผนงานที่ ๓ ด้านการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว และการแปรรูป มี ๔ โครงการ โดยเน้นการพัฒนากระบวนการแปรรูปจากเส้นใย และกระบวนการทอผ้าให้มีคุณภาพ ได้ขนาดมาตรฐานและมีความหลากหลาย วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีสีเขียวธรรมชาติ รวมทั้งการพัฒนากระบวนการแปรรูปและการสร้างมูลค่าเพิ่มเมล็ดเฮมพ์ ตลอดจนการศึกษาการใช้ประโยชน์จากเศษเหลือและส่วนอื่นๆ จากเฮมพ์ การพัฒนาการสกัดน้ำมันให้ได้ผลผลิตสูง มีคุณภาพดี และการตรวจสอบคุณค่าทางโภชนาการ สำหรับพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ รวมทั้งการพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางจากเมล็ดเฮมพ์

(๔) แผนงานที่ ๔ ด้านการพัฒนาศักยภาพด้านการตลาดสินค้าจากเฮมพ์ มี ๒ โครงการ โดยเน้น การศึกษาต้นทุนการผลิตตลอดห่วงโซ่การผลิตเส้นใยและการแปรรูปเฮมพ์ การวิจัยเพื่อพัฒนากลยุทธ์การเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันด้านการตลาดของสินค้าผลิตภัณฑ์เฮมพ์

๔.๒.๒ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การส่งเสริมการปลูก และการสร้างมูลค่าเพิ่ม เป็นการส่งเสริมเกษตรกรปลูกเพื่อผลิตเส้นใยภายใต้ระบบควบคุมและการแปรรูปจากเส้นใย ประกอบด้วย ๒ แผนงาน ๕ โครงการ วงเงิน ๒๕,๘๕๐,๐๐๐ บาท โดยมีมูลนิธิโครงการหลวง สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) และกรมส่งเสริมสหกรณ์ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก โดยสามารถแยกตามแผนงานและกิจกรรมได้ ดังนี้

(๑) แผนงานที่ ๕ ส่งเสริมเกษตรกรปลูกเพื่อผลิตเส้นใยภายใต้ระบบควบคุม มี ๓ โครงการ โดยเน้นการส่งเสริม และพัฒนากลุ่มสหกรณ์ หรือกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตเฮมพ์ เพื่อเป็นการรวมกลุ่มขออนุญาตปลูก และผลิตเฮมพ์ภายใต้ระบบควบคุมของรัฐ โดยการรับเมล็ดพันธุ์เฮมพ์เพื่อนำมาปลูกจากมูลนิธิโครงการหลวง สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์เฮมพ์ และกิจกรรมส่งเสริมการปลูก และแปรรูปผลิตภัณฑ์เฮมพ์ภายใต้ระบบการควบคุมในพื้นที่นำร่อง และพื้นที่เครือข่าย

(๒) แผนงานที่ ๖ การพัฒนากระบวนการแปรรูปจากเส้นใย มี ๒ โครงการ โดยเน้นการพัฒนากระบวนการแปรรูปจากเส้นใยให้มีคุณภาพ เพื่อลดขั้นตอน และลดระยะเวลาในการผลิต รวมทั้งการปรับปรุงและออกแบบผลิตภัณฑ์จากเฮมพ์ ที่มีรูปแบบที่ทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ ตลอดจนการพัฒนากระบวนการทอผ้าเฮมพ์ให้ได้ขนาดมาตรฐานและมีความหลากหลาย สร้างเครือข่ายผู้ผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์เฮมพ์ เพื่อทำให้เกิดระบบการตลาดเฮมพ์

๔.๒.๓ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ ประกอบด้วย ๑ แผนงาน ๑ โครงการ วงเงิน ๑,๓๕๐,๐๐๐ บาท โดยมีกระทรวงการต่างประเทศ และสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก โดยมีแผนงานและกิจกรรม ดังนี้

แผนงานที่ ๗ ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับต่างประเทศ มี ๑ โครงการ โดยเน้นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับต่างประเทศที่มีการผลิตเฮมพ์เชิงเศรษฐกิจ เพื่อให้เกิดการดำเนินการทั้งทางด้านการผลิตและการค้าร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

๔.๒.๔ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การบริหารจัดการ เป็นการปรับปรุงกฎระเบียบ และกลไกการดำเนินงาน ประกอบด้วย ๒ แผนงาน ๕ โครงการ วงเงิน ๑๐,๙๐๐,๐๐๐ บาท โดยมีสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงมหาดไทย และสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก โดยสามารถแยกตามแผนงานและกิจกรรมได้ดังนี้

(๑) แผนงานที่ ๘ การปรับปรุงระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มี ๑ โครงการ โดยเน้นการปรับปรุงระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมการปลูกและการแปรรูปผลิตภัณฑ์เฮมพ์

(๒) แผนงานที่ ๙ การอำนวยความสะดวกและประสานงาน มี ๔ โครงการ โดยเน้นการกำหนดกลไกการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ในรูปของคณะกรรมการกำกับดูแล หรือหน่วยงานรับผิดชอบหลัก เพื่อทำหน้าที่ในการพิจารณาและกำหนดทิศทางการพัฒนาเฮมพ์ของประเทศ และพิจารณากำหนดระเบียบหรือกฎกระทรวงที่อนุญาตให้มีการปลูกเฮมพ์ได้ภายใต้ระบบการควบคุม

๕. การดำเนินการในพื้นที่นำร่อง

การส่งเสริมการปลูกเฮมพ์บนพื้นที่สูงไปสู่การปฏิบัติ ภายใต้ระบบการควบคุม ต้องอาศัยการวางระบบการดำเนินงานอย่างชัดเจน ตรวจสอบได้ ซึ่งที่ผ่านมายังไม่มี การส่งเสริมการปลูกทั่วไป เนื่องจากเฮมพ์ยังจัดเป็นพืชเสพติด อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การผลักดันแผนยุทธศาสตร์การปลูกเฮมพ์ให้เป็นพืชเศรษฐกิจบนพื้นที่สูง และแผนปฏิบัติการพัฒนาเฮมพ์บนพื้นที่สูง ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม จำเป็นต้องมีการวางระบบและศึกษาจากพื้นที่นำร่องที่มีความเหมาะสมและมีศักยภาพในการดำเนินงาน เพื่อเป็นต้นแบบในการขยายผล ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๕.๑ หลักเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่นำร่อง เพื่อให้ได้พื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการดำเนินงาน โดยพิจารณาหลักเกณฑ์ใน ๓ ด้าน ดังนี้

๕.๑.๑ ระดับความสูงของพื้นที่ เนื่องจาก พื้นที่ที่เหมาะสมในการปลูกเฮมพ์ ควรเป็น พื้นที่พื้นที่มีระดับความสูงจากระดับน้ำทะเล ระหว่าง ๕๐๐-๑,๔๐๐ เมตร ซึ่งจะเหมาะสมกับการเจริญเติบโตและได้ผลผลิตดีที่สุด รวมทั้งมีการสะสมสารเสพติดต่ำกว่าเฮมพ์ที่ปลูกในพื้นที่ราบ

๕.๑.๒ ความพร้อมของชุมชนในพื้นที่ พิจารณาพื้นที่ที่ชุมชนมีความพร้อมในการปลูก ซึ่งส่วนใหญ่ชนเผ่าม้งเป็นผู้ปลูกเฮมพ์ เนื่องจาก เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาและการสืบทอดทางวัฒนธรรมที่สั่งสมกันมา

๕.๑.๓ ความพร้อมของหน่วยงานในพื้นที่ พิจารณาพื้นที่ที่มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การส่งเสริมและควบคุม โดยส่วนใหญ่จะเป็นในพื้นที่รับผิดชอบของมูลนิธิโครงการหลวง สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) และสถาบันการศึกษา ซึ่งดูแลทั้งในเรื่องสายพันธุ์ การเกษตรกรรม การแปรรูป การตรวจสอบสารเสพติด THC เป็นต้น

ทั้งนี้ ผลการพิจารณาจากเกณฑ์การกำหนดพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการส่งเสริมการปลูกเฮมพ์ใน ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๓-๒๕๕๗) สรุปได้ว่าพื้นที่ที่มีความสูงเหมาะสมในการส่งเสริมการปลูกเฮมพ์ ระยะที่ ๑ ซึ่งมีความพร้อมของชุมชน และมีหน่วยงานดำเนินงานพัฒนาเฮมพ์ในพื้นที่ ได้แก่ พื้นที่ ชนเผ่าม้งใน ๕ จังหวัด ประกอบด้วยเชียงใหม่ น่าน เชียงราย ตาก และเพชรบูรณ์ เนื่องจาก เป็นพื้นที่มี ศักยภาพและมีความพร้อมในการดำเนินงาน และสามารถนำมาเป็นต้นแบบการขับเคลื่อนการพัฒนาเฮมพ์ ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่สูงภายใต้ระบบการควบคุมได้ ซึ่งเป้าหมายการดำเนินงานใน พื้นที่นาร่อง สามารถจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ๒๕ กลุ่ม ฝึกอบรมและถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเฮมพ์แก่ เกษตรกรจำนวน ๒๑๐ ราย พื้นที่ปลูกเฮมพ์ จำนวน ๒๔๐ ไร่ และโครงการวิจัยเทคโนโลยีการผลิตเมล็ด พันธุ์เฮมพ์ และขยายพันธุ์เฮมพ์จำนวน ๔ สายพันธุ์ จำนวน ๕๐๐ กิโลกรัม สำหรับพื้นที่ที่มีความ เหมาะสมในการส่งเสริมการปลูกเฮมพ์ ระยะที่ ๒ ควรมีการประเมินผล จากการดำเนินงานในพื้นที่นำ ร่องระยะที่ ๑ เพื่อกำหนดพื้นที่เหมาะสมเพิ่มเติม โดยพัฒนาปัจจัยต่าง ๆ ที่สำคัญ ประกอบด้วย ความ พร้อมด้านพันธุ์ และเมล็ดพันธุ์เฮมพ์ ความก้าวหน้าของงานวิจัยสนับสนุนด้านต่าง ๆ ผลผลิต และผลลัพธ์ จากการส่งเสริมการปลูก และการแปรรูปในพื้นที่นาร่อง ผลการประเมินระบบการส่งเสริม และการควบคุม การปลูก และการแปรรูป และผลการศึกษาด้านความต้องการของตลาด และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง

๕.๒ แผนปฏิบัติการพื้นที่นาร่องการพัฒนาเฮมพ์

เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาเฮมพ์บนพื้นที่สูงได้อย่างเป็นรูปธรรม ตามแผนปฏิบัติการ พัฒนาเฮมพ์บนพื้นที่สูง ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๓-๒๕๕๗) จึงได้กำหนดแผนปฏิบัติการพื้นที่นาร่อง การพัฒนาเฮมพ์ ใน ๕ พื้นที่ ได้แก่ เชียงใหม่ น่าน เชียงราย ตาก และเพชรบูรณ์ ซึ่งจะให้ความสำคัญกับ การปรับปรุงและผลิตเมล็ดพันธุ์ การวิจัยและศึกษาวิธีการเกษตรกรรมเพื่อเพิ่มผลผลิตเฮมพ์ การวิจัยและ พัฒนาเทคโนโลยีการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวและการแปรรูป การพัฒนาศักยภาพด้านการตลาดสินค้าจาก เฮมพ์ การส่งเสริมเกษตรกรปลูกเพื่อผลิตเส้นใยภายใต้ระบบควบคุม การพัฒนากระบวนการแปรรูปจาก เส้นใย และการอำนวยความสะดวกและประสานงาน รวมงบประมาณแผนปฏิบัติการในพื้นที่นาร่อง ๕ พื้นที่ ระยะ ๒ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๕)ทั้งสิ้น ๑๗,๕๔๙,๐๐๐ บาท แบ่งเป็น

๕.๒.๑ แผนปฏิบัติการพื้นที่นาร่องส่งเสริมการปลูกเฮมพ์จังหวัดเชียงใหม่ ในพื้นที่บ้าน ขุนวาง ตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาง ระยะ ๒ ปี ๗ แผนงาน ๑๒ โครงการ วงเงินรวม ๔,๕๔๕,๐๐๐ บาท

๕.๒.๒ แผนปฏิบัติการพื้นที่นำร่องส่งเสริมการปลูกเห็ดฟังจังหวัดน่าน ในพื้นที่บ้านถ้ำเวียงแก ตำบลนาไร่หลวง อำเภอสองแคว ระยะ ๒ ปี ๗ แผนงาน ๑๓ โครงการ วงเงินรวม ๓,๔๓๓,๕๐๐ บาท

๕.๒.๓ แผนปฏิบัติการพื้นที่นำร่องส่งเสริมการปลูกเห็ดฟังจังหวัดเชียงราย ในพื้นที่บ้านพญาเลาอู ตำบลตับเต่า อำเภอเทิง ระยะ ๒ ปี ๗ แผนงาน ๑๓ โครงการ วงเงินรวม ๓,๕๔๒,๕๐๐ บาท

๕.๒.๔ แผนปฏิบัติการพื้นที่นำร่องส่งเสริมการปลูกเห็ดฟังจังหวัดตาก ในพื้นที่บ้านใหม่ศิรราษฎร์และบ้านใหม่ยอดคีรี ตำบลศิรราษฎร์ อำเภอพบพระ ระยะ ๒ ปี ๖ แผนงาน ๑๑ โครงการ วงเงินรวม ๓,๓๖๐,๐๐๐ บาท

๕.๒.๕ แผนปฏิบัติการพื้นที่นำร่องส่งเสริมการปลูกเห็ดฟังจังหวัดเพชรบูรณ์ ในพื้นที่บ้านทับเบิก หมู่ที่ ๑๔ ตำบลวังบาล อำเภอหล่มเก่า ระยะ ๒ ปี ๖ แผนงาน ๑๑ โครงการ วงเงินรวม ๒,๖๖๘,๐๐๐ บาท

๖. การขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการไปสู่การปฏิบัติ

เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมการปลูกเห็ดฟังเป็นพืชเศรษฐกิจบนพื้นที่สูงฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๕๖) สู่การปฏิบัติได้เป็นรูปธรรมตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนปฏิบัติการพัฒนาเห็ดฟังบนพื้นที่สูงภาคเหนือ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๓-๒๕๕๗) มีการกำหนดกลไกการดำเนินงานร่วมกันในระดับส่วนกลาง ระดับจังหวัด และระดับพื้นที่ ทั้งจากกลไกเดิมที่มีอยู่ และกลไกใหม่ที่จะจัดตั้งเพิ่มเติม เพื่อผลักดันการดำเนินงานให้เกิดผลเป็นรูปธรรม ตั้งแต่การขออนุญาต การเพาะปลูก การครอบครอง การเคลื่อนย้าย การแปรรูป และการกำกับติดตามในระดับแปลง สรุปได้ ดังนี้

๖.๑ กลไกที่มีอยู่ในปัจจุบัน จะเป็นการดำเนินงานภายใต้คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษที่มีปลัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นประธานกรรมการ และมีเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยาเป็นกรรมการและเลขานุการมีหน้าที่ดำเนินงานตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ณ วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๒๒ เป็นกลไกหลักในการกำกับดูแลและการขออนุญาตให้ผลิต

๖.๒ กลไกใหม่ที่จะจัดตั้งตามมติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๒ ได้แก่

๖.๒.๑ คณะกรรมการประสานงานและกำกับการพัฒนาและส่งเสริมเห็ดฟังเป็นพืชเศรษฐกิจ ที่มีเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นประธานกรรมการ และมีผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) เป็นกรรมการและเลขานุการ ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การสนับสนุนเห็ดฟังเป็นพืชเศรษฐกิจ และการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งการกำหนดแนวทางการควบคุมอนุญาตการปลูก การครอบครอง การเคลื่อนย้าย และการแปรรูปเห็ดฟัง ตลอดจนการติดตามประเมินผลการดำเนินงานและปรับปรุงนโยบายและแนวทางให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์

๖.๒.๒ คณะอนุกรรมการวิจัยและส่งเสริมการปลูกเห็ดฟัง ที่มีผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) เป็นประธานอนุกรรมการ และมีเจ้าหน้าที่สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง เป็นอนุกรรมการและเลขานุการฯ เพื่อทำหน้าที่ในการประสานงานด้านการวิจัยพัฒนาและการส่งเสริมเห็ดฟังในระดับพื้นที่ เพื่อให้เกิดการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

๖.๓ กลไกใหม่ที่จะเสนอจัดตั้งเพิ่มเติมในแผนปฏิบัติการฯ โดยกำหนดตามพื้นที่นำร่อง ๕ จังหวัด คือ จังหวัดเชียงใหม่ น่าน เชียงราย ตาก และเพชรบูรณ์ ดังนี้

๖.๓.๑ คณะอนุกรรมการส่งเสริมการปลูกเฮมพ์ระดับจังหวัด ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานอนุกรรมการ ร่วมด้วยผู้แทนหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมเป็นอนุกรรมการ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการประสานการดำเนินงานร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม และติดตามประเมินผลเพื่อแก้ไขปัญหาและปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานของหน่วยงาน

๖.๓.๒ คณะอนุกรรมการส่งเสริมการปลูกเฮมพ์ระดับอำเภอ ประกอบด้วยนายอำเภอเป็นประธานอนุกรรมการ มีผู้แทนหน่วยงานภาครัฐในระดับอำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับตำบลและหมู่บ้านร่วมเป็นอนุกรรมการ ทำหน้าที่ในการสนับสนุนการดำเนินงานระดับพื้นที่ทั้งในเรื่องของการขออนุญาตปลูก การครอบครอง การเคลื่อนย้าย และการแปรรูป การกำกับ ติดตามในระดับแปลง และการกำกับ ติดตาม ในการครอบครอง เคลื่อนย้ายและแปรรูป

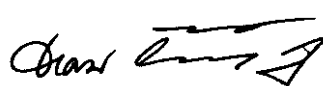
๗. ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

๗.๑ พิจารณาให้ความเห็นชอบร่างแผนปฏิบัติการพัฒนาเฮมพ์บนพื้นที่สูง พ.ศ. ๒๕๕๓-๒๕๕๗ ภายใต้แผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมการปลูกเฮมพ์เป็นพืชเศรษฐกิจบนพื้นที่สูง และร่างแผนปฏิบัติการพื้นที่นำร่องส่งเสริมการปลูกเฮมพ์ใน ๕ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดน่าน จังหวัดเชียงราย จังหวัดตาก และจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อใช้เป็นพื้นที่ต้นแบบที่มีการส่งเสริมการปลูกเฮมพ์ภายใต้ระบบการควบคุม และนำไปขยายผลในพื้นที่อื่น ตลอดจนกลไกการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการไปสู่การปฏิบัติ

๗.๒ มอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการประสานหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อพิจารณาบรรจุแผนงาน/โครงการตามแผนปฏิบัติการนี้ไว้ในแผนบริหารราชการแผ่นดิน และแผนปฏิบัติราชการ ๕ ปี ของหน่วยงานต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบตามข้อ ๗ ต่อไปด้วยจะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายอาคม เดิมพิทยาไพสิฐ)

รองเลขาธิการฯ รักษาการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สำนักวางแผนการเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

โทร. ๐-๒๒๘๐-๔๐๔๕ ต่อ ๒๕๑๒

โทรสาร ๐-๒๒๘๐-๐๘๙๒

E-mail Montree@nesdb.go.th